

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Гзз 28/05
23.06.2005. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Слободана Дражића, председника већа, мр Љубице Јеремић, Власте Јовановић, Јелене Боровац и Биљане Драгојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА, чији је пуномоћник АБ, адвокат, против туженог ББ, чији је пуномоћник БВ, адвокат, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца у Београду Гт. I бр. 3928/04 од 11. фебруара 2005. године, подигнутом против пресуде Окружног суда у Панчеву број Гж. 2417/04 од 11. новембра 2004. године, у седници одржаној 23. јуна 2005. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УСВАЈА СЕ захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Гт. I бр. 3928/04 од 11. фебруара 2005. године, па се УКИДА пресуда Окружног суда у Панчеву број Гж. 2417/04 од 11. новембра 2004. године и предмет враћа истом суду на поновни поступак.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Панчеву број П. 482/03 од 5. јула 2004. године, делимично је усвојен тужбени захтев и тужени обавезан да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати и то: на име душевних патњи због повреде угледа и части износ од 50.000,00 динара и на име претрпљеног страха износ од 30.000,00 динара, односно укупно 80.000,00 динара, са законском затезном каматом од 5. јула 2004. године, као дана пресуђења па до коначне исплате, као и трошкове парничног поступка у износу од 30.600,00 динара. Изреком у ставу другом одбијен је као неоснован већи део тужбеног захтева преко досуђених износа, па до тражених износа, и то на име душевних болова због повреде части и угледа у износу од 150.000,00 динара и на име претрпљеног страха у износу од 50.000,00 динара.

Пресудом Окружног суда у Панчеву број Гж. 2417/04 од 11. новембра 2004. године, изреком у ставу првом усвојена је жалба туженог и преиначена пресуда Општинског суда у Панчеву број П. 482/03 од 5. јула 2004. године у усвајајућем делу тужбеног захтева и у делу о трошковима парничног поступка тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев да се тужени обавезе да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати, и то: на име душевних болова због повреде части и угледа износ од 50.000,00 динара и на име претрпљеног страха износ од 30.000,00 динара, као и на име трошкова парничног поступка износ од 30.600,00 динара. Изреком у ставу другом свака странка је обавезана да сноси своје парничне трошкове.

Против наведене пресуде другостепеног суда, благовремено је подигао захтев за заштиту законитости Републички јавни тужилац, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. савезног ЗПП, у вези члана 491. став 4. републичког ЗПП ("Сл.гласник РС", бр. 125/04, који је ступио на снагу 23. фебруара 2005. године), те је нашао да је захтев за заштиту законитости основан.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Општинског суда у Панчеву број К. 889/97 од 4. јуна 1998. године, обустављен је кривични поступак против тужиоца ВВ, због одустанка ОЈТ Панчево од поднете оптужнице, због кривичног дела крађе из члана 165. став 1. КЗ РС, као саизвршиоца у смислу члана 22. КЗ СРЈ у покушају, у вези члана 19. КЗ СРЈ, а у вези догађаја 14. јуна 1996. године око 14 часова. Тужени је правноснажном пресудом Општинског суда у Панчеву број К. 406/01 од 24. децембра 2002. године оглашен кривим што је дана 5. маја 1998. године извршио кривично дело давања лажног исказа на штету тужиоца, тако што је у својству сведока у кривичном поступку у предмету број К. 889/97 дао лажни исказ којим се тужилац теретио за догађај 14. јуна 1996. године. Утврђено је да је тужилац због догађаја од 14. јуна 1996. године имао проблема у породици и у окружењу, да су се код њега јавиле психичке сметње, због којих се лечио.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете тужиоцу, док је другостепени суд, усвајајући жалбу туженог, преиначио усвајајући део првостепене пресуде и тужбени захтев у целини одбио као неоснован.

Основано се захтевом за заштиту законитости истиче да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Другостепени суд је одбио тужбени захтев налазећи да тужилац није претрпео нематеријалну штету због давања лажног исказа од стране туженог, јер је против тужиоца кривични поступак обустављен.

Правилно су нижестепени судови пошли од одредбе члана 200. тачка 1. Закона о облигационим

односима, која прописује, између осталог, право оштећеног да му се досуди правична новчана накнада, независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству, у случају повреде угледа и части. При томе се има у виду да се част дефинише као субјективна категорија и као мишљење које човек има о себи као припадник одређене друштвене средине или друштвене групе, чије вредности је прихватио, а да углед представља мишљење које има средина и јавно мњење о личности и који је објективна категорија. Новчана накнада нематеријалне штете припада лицу које је због повреде осећаја части и друштвеног угледа претрпело психичке болове одређеног интензитета и трајања. Према томе, новчаном накнадном се не пружа обештећење за повреду личног добра, већ за секундарне последице у виду душевних патњи које су повредом изазване. Тако повреда наведених личних добара спада у правно релевантну штету.

Полазећи од изложеног, погрешно је другостепени суд када је нашао да нема основа за накнаду нематеријалне штете тужиоцу због чињенице да је кривични поступак против њега обустављен. Истовремено, не може се говорити о постојању нематеријалне штете на страни тужиоца само из чињенице да је тужени осуђен правноснажном кривичном пресудом због давања лажног исказа на штету тужиоца. У сваком конкретном случају је потребно утврдити да ли је оштећени доживео душевне патње због повреде осећаја части и угледа. Према томе, постојање узрочне везе између душевних патњи оштећеног и радњи којима су изазване душевне патње оштећеног је услов за постојање одговорности за накнаду штете. Међутим, овај вид штете не треба мешати са нематеријалном штетом за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, која обухвата како умањење физичке, тако и умањење психичке животне активности, у ком смислу је погрешно првостепени суд када је спровео вештачење од стране неуропсихијатра на околност психичких сметњи које су се појавиле код тужиоца. Значи, основ одговорности туженог у конкретном случају евентуално може постојати само због повреде части и угледа тужиоца, а не и по другим основима које обухвата одредба члана 200. Закона о облигационим односима. Зато приликом одлучивања о оваквом тужбеном захтеву не треба у оквиру доказног поступка налагати вештачење, него, уколико суд нађе да постоји узрочна веза између штете и штетне радње, суд треба да се изјасни о висини нематеријалне штете у сваком конкретном случају.

Како је захтев за заштиту законитости подигнут само против другостепене пресуде, а суд је ограничен само на испитивање повреда које јавни тужилац истиче у свом захтеву, Врховни суд се ограничио само на испитивање другостепене пресуде у овој парници, а другостепени суд ће у поновном поступку поступити у складу са мишљењем Врховног суда, приликом поновног одлучивања о жалби против првостепене пресуде.

Полазећи од изложеног, Врховни суд је решио као у изреци, на основу члана 395. став 2. савезног ЗПП, у вези члана 491. став 4. републичког ЗПП.

Председник већа

судија,

Слободан Дражић, с.р.

За тачност отправка

зж